

skutkového zistenia, že žalovaný zásielku neodovzdal určenému príjemcovi a došlo k jej strate a ku vzniku škody. Odvolací súd, vychádzajúc z nesprávneho právneho záveru, že potvrdením nákladného listu sa má zásielka považovať za doručení, sa už otázkou skutočného doručenia nezaoberal.

Za nesprávny považoval dovolací súd aj právny záver, že žalovaný je oslobodený od zodpovednosti za stratu podľa čl. 17 ods. 2 Dohovoru, keďže stratu zaviniť žalobca uvedením nesprávnych údajov žalovanému, z ktorého vychádzal súd prvého stupňa. Nesprávne údaje sa podľa súdu prvého stupňa týkajú sídla spoločnosti, ktorej mala byť zásielka doručená. Nesprávnosť videl súd prvého stupňa v tom, že na nákladnom liste bolo sídlo príjemcu uvedené ako Kutuzov, Perculok 3 K, v správe I.S.B.A. ako Kutusowskij Perculok 3, K a v správe firmy A. ako Kutuzov, Perculok 3 K. Uvedené konštatovanie nie je presné, keďže na nákladnom liste je ako sídlo uvedené KUTUZOV PERCULOK 3, teda samými veľkými písmenami a bez bodky za slovom Perculok, čo nie je bez významu pri posudzovaní významu uvedených slov a ich vzájomného vzťahu. Pri písaní tohto slova však zrejme došlo k preklepu (písmeno c miesto písmena e), keďže správne to má byť slovo pereulok, tak ako je uvedené v aj v správe I.S.B.A. V správe firmy A (v záhlaví firemného papiera) je uvedené sídlo písané azbukou, pričom pred slovom Kutuzova je uvedené slovo per., čo je zjavne skratka slova pereulok. Slovo Pereulok (ulica, ulička) na nákladnom liste, aj keď nesprávne napísané, teda neznamená žiadne samostatné miestopisné označenie, ale v adrese má význam len v spojení so slovom – vlastným menom Kutuzov. Ostatné odchýlky v označení sú len dôsledkom rôznej transkripcie ukrajinského názvu písaného azbukou, použitím rôzneho spojenia názvu so slovom ulica alebo ulička a z toho vyplývajúceho rôzneho gramatického tvaru mena, podľa ktorého je ulica pomenovaná. Bezpochyby tak ide o sídlo na ulici alebo uličke pomenovanej po Kutuzovovi bez ohľadu na to, či bolo použité spojenie Kutuzovská ulica, alebo Kutuzovova ulica, Ulica Kutuzova, prípadne ul. Kutuzova. Odchýlky nemohli mať vplyv na doručiteľnosť zásielky a nemohli prispieť k strate zásielky. Napokon žalovaný, ani jeho vodič netvrdili, že uvedené rozdiely v označení sídla boli príčinou problémov pri hľadaní sídla príjemcu a doručení zásielky. Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že príčinou udalosti bolo to, že žalobca neurčil konkrétne miesto vykládky. Vodič vo svojej správe uviedol, že do problému sa dostal tým, že pre veľkú tonáž vozidla nemohol pokračovať s vozidlom až na uvedenú adresu, musel vozidlo odstaviť a (zrejme pešo) hľadať adresu.

Vychádzajúc z uvedeného nesprávneho skutkového a právneho záveru sa už súd prvého stupňa v rozhodnutí žiadnymi ďalšími skutočnosťami posudzovaného prípadu nezaoberal, preto sa dovolací súd správnosťou rozhodnutia z iných aspektov nemohol zaoberať. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je opodstatnené, keďže napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP]. Rovnakou vadou je postihnuté aj rozhodnutie súdu prvého stupňa. Dovolací súd preto podľa § 243b ods. 1, 2 OSP obe rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Poznámka:

Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR), ktorý bol uverejnený v Zbierke zákonov pod číslom 11/19758 Zb., sa podľa jeho čl. 1 vzťahuje

na každú zmluvu o preprave zásielok za odplatu cestným vozidlom, ak miesto prevzatia zásielky a predpokladané miesto jej dodania, ako sa uvádzajú v zmluve, ležia vo dvoch rôznych štátoch, z ktorých aspoň jeden je zmluvným štátom tohto Dohovoru. Napriek pomerne častým prípadom, kedy má tento Dohovor ako medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, v oblasti vymedzenej medzinárodnej dopravy prednosť pred zákonnou úpravou obsiahnutou v Obchodnom zákonníku, neexistuje prakticky žiadna súdna judikatúra umožňujúca ľahšiu orientáciu v tomto právnom predpise. Uverejnené rozhodnutie, ktoré prijal päťčlenný senát Najvyššieho súdu SR ako súdu dovolacieho, rieši dve otázky súvisiace so zodpovednosťou dopravcu za stratu zásielky, ktorá je upravená ako zodpovednosť objektívna, a to jednak dôsledok odosielateľom nesprávne uvedenej adresy príjemcu z hľadiska liberácie dopravcu a jednak význam potvrdenia pečiatkou a podpisom v kolonke príjemcu na nákladnom liste (ktorý je podľa článku 4 Dohovoru podkladom o uzavretí prepravnej zmluvy) pre nesplnenie záväzku dopravcu z prepravnej zmluvy.

□□□

54.

Nepeňažný vklad spoločníka

§ 59 ods. 2 a 3 Obchodného zákonníka
§ 143 ods. 2 Obchodného zákonníka

Určenie peňažnej sumy, v akej sa nepeňažný vklad započítava na vklad spoločníka, má zásadný význam z hľadiska postavenia spoločníka v spoločnosti. Jej určenie v zjavnom nepomere k skutočnej hodnote vkladateľného majetku preto môže mať za následok absolútnu neplatnosť zmluvy o vložení nepeňažného vkladu pre rozpor s dobrými mravmi.

Rozsudok najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Obo 125/2003.

Skutkový stav:

Obchodná spoločnosť B., a.s. uzavrela so spoločnosťou A., s.r.o., Zmluvu o vložení nepeňažného vkladu, na základe ktorej vložila do spoločnosti špecifikované nehnuteľnosti. Po vyhlásení konkurzu na majetok spoločnosti B., a.s., dospel správca konkurznej podstaty k záveru, že suma, v akej sa vložený nepeňažný vklad započítal na vklad spoločnosti mala s prihliadnutím na všetky okolnosti za následok neplatnosť zmluvy o vložení nepeňažného vkladu, preto podal žalobu o určenie jej neplatnosti a o určenie neplatnosti spoločenskej zmluvy spoločnosti A., s.r.o.

Krajský súd, ktorý vo veci konal ako súd prvého stupňa, rozsudkom z 26. júna 2003 určil, že zmluva o vložení nepeňažného vkladu do spoločnosti A., s.r.o. so sídlom v P., datovaná 28. novembra 1996 medzi spoločnosťou B., a.s., K. a A., s.r.o., P. je neplatná. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol

a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že 28. novembra 1996 bola medzi vkladateľom B., a.s., K. a spoločnosťou A., s.r.o., P. uzavretá Zmluva o vložení nepeňažného vkladu do spoločnosti A., s.r.o., ktorou vkladateľ vložil do spoločnosti nepeňažný vklad – nehnuteľnosti v katastrálnom území K. zapísané na LV č. 2702 vydanom odborom katastra nehnuteľností Okresného úradu K. ako zastavané a ostatné plochy a ako stavby identifikované parcelovými číslami. V čl. III zmluvy je uvedené ocenenie týchto nehnuteľností na základe znaleckého posudku odhadnou cenou vo výške 91 500 592 Sk, pričom podľa čl. IV zmluvy na splatenie peňažného vkladu sa vkladateľovi započítala suma 20 000 Sk. Spoločnosť B., a.s. v čase uzavretia zmluvy nevykonávala žiadnu výrobnú činnosť a jediným zdrojom jej príjmov bol prenájom nehnuteľností. Dňa 9. decembra 1996 uzavreli Ing. Peter K., bytom v P., Rozkvet 2019/41-21 a spoločnosť B., a.s. spoločenskú zmluvu spoločnosti s ručením obmedzeným A. so sídlom v P., M. R. Štefánika 161 s podielom na základnom imaní spoločnosti Ing. K. so splateným peňažným vkladom 100 000 Sk a a.s. B. s nepeňažným vkladom 20 000 Sk, ktorého výška bola určená dohodou spoločníkov na základe znaleckých posudkov s prihladnutím na ťarchy zapísané na LV č. 2702. Dňa 8. decembra 1996 uzavrel veriteľ P. a.s. s dlžníkom B., a.s. a novým dlžníkom A., s.r.o. Zmluvu o prevzatí dlhu, ktorou nový dlžník prevzal voči banke dlh v celkovej výške 56 070 842 Sk. Uznesením Krajského súdu v B. s právoplatnosťou od 23. júna 2000 bol na majetok dlžníka B., a.s. vyhlásený konkurz a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený žalobca. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o nepeňažnom vklade mal súd za preukázaný tým, že vyhovujúci rozsudok by bol jedným z predpokladov na obnovu vlastníckeho práva vkladateľa k vloženému nepeňažnému vkladu, ak došlo k porušeniu jeho práva v dôsledku absolútne neplatného právneho úkonu. Vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že tým, že sa vkladateľovi započítala na splatenie nepeňažného vkladu s odhadnou sumou 91 500 592 Sk iba suma 20 000 Sk, čím jeho obchodný podiel v spoločnosti činil len 16,67%, takže získal neprímerane minoritné postavenie, zmluva o vložení nepeňažného vkladu bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi, čo spôsobuje jej neplatnosť v zmysle § 39 OZ. Pokiaľ išlo o požadované urчение neplatnosti spoločenskej zmluvy spoločnosti A., s.r.o. z 9. decembra 1996 v znení dodatkov, v tejto časti súd žalobu zamietol s odôvodnením, že neplatnosť spoločenskej zmluvy sa týka všetkých jej účastníkov, preto všetci musia byť účastníkmi konania o určení jej neplatnosti, čo v tomto prípade nebolo splnené.

Proti tomuto rozsudku v časti, v ktorej súd vyhovel žalobe a určil neplatnosť zmluvy o vložení nepeňažného vkladu, podal žalovaný odvolanie s návrhom, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vytykal konajúcemu súdu, že pri hodnotení dôkazov nevzal do úvahy skutočnosti a právne fakty, ktoré vyplývali už zo zmluvy samej, keď uviedol, že vkladané nehnuteľnosti boli zaťažené v prospech P. a.s. s výškou istiny 44 739 589 Sk, V. a.s. 7 720 631 Sk a Daňového úradu K. 3 116 294 Sk, pričom celková výška prevzatých záväzkov bola podstatne vyššia pri zohľadnení úrokov a sankčných úrokov. Súd sa nevysporiadal s námietkou žalovaného, že skutočná hodnota nehnuteľností bola nižšia, a už vôbec nie s ich účtovnou hodnotou. Domnieva sa, že až

po doplnení dokazovania v tomto smere mohol súd ustáliť, či uzavretím zmluvy došlo k porušeniu zásad poctivého obchodného styku, a nie k porušeniu dobrých mravov, ako to uviedol súd, keď nesprávne aplikoval ustanovenie § 39 OZ, hoci mal aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka. Keby sa súd bol zaoberal ekonomickou situáciou žalovaného v čase uzavretia zmluvy a v čase rozhodovania o jej neplatnosti, bol by zistil, že podiel žalobcu sa výrazne zhodnotil, a to napriek jeho snahe znemožniť žalovanému výkon podnikateľskej činnosti. Nevysporiadal sa ani so skutočnosťou, že o nepeňažnom vklade rozhodlo 15. novembra 1996 predstavenstvo spoločnosti B., a. s.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Nesúhlasí s námietkou žalovaného, že rozhodnutie vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, pretože súd vzal do úvahy aj ďalšie v konaní preukázané skutočnosti, napríklad pomer vyrovnaných podielov spoločníkov spoločnosti A., s.r.o., pomer hodnoty ich vkladov, výšku odhadnej ceny vkladovaných nehnuteľností, či výšku prevzatého dlhu. K ďalšej námietke, že celková výška prevzatých záväzkov bola podstatne vyššia, pretože nezohľadňuje úroky a sankčné úroky uviedol, že v zmluve bola presná suma jednotlivých pohľadávok zabezpečených záložným právom ohraničená uvedením presnej sumy. Odhliadnuc od toho, zostatky dlhov boli vypočítané v období uzatvárania zmluvy, takže aj prípadné pripočítanie ďalšieho príslušenstva by nemohlo znamenať podstatné zvýšenie celkovej sumy záväzkov. Za opodstatnenú nepovažuje ani ďalšiu námietku, že skutočná hodnota vložených nehnuteľností bola nižšia, resp. že súd sa nevysporiadal s ich účtovnou hodnotou, pretože jednak ich hodnota bola stanovená znalcom vo výške 91 500 592 Sk a jednak zmluvné strany uviedli v zmluve tzv. odhadnú cenu vo výške 84 448 452 Sk a nie je medzi nimi významný rozdiel. Pretože účtovná hodnota nehnuteľností nevyjadruje ich skutočnú hodnotu, nebol dôvod, aby sa ňou súd zaoberal. Poukázal tiež na skutočnosť, že žalovaný výnosy z vložených nehnuteľností v podobe nájomného nepoužil na splácanie prevzatého záväzku voči P. a.s. (ktorá tento záväzok od neho ani nevymáhala), hoci sa zaviazal tento záväzok uhradiť do 10 dní od povolenia vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností podľa Zmluvy o nepeňažnom vklade. Z hľadiska posúdenia, či zmluva bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi alebo nie, nie je relevantné žalovaným tvrdené výrazné zhodnotenie podielu žalobcu v spoločnosti A., s.r.o., odhliadnuc od toho, že v uplynulom roku bola jedna z nehnuteľností speňažená v exekučnom konaní vedeného z dôvodu neplatenia daní mestu K. Za rovnako irelevantnú vzhľadom na predmet sporu považuje skutočnosť, že o nepeňažnom vklade rozhodlo predstavenstvo a.s., B. S odkazom na § 1 ods. 2 OBZ nie je dôvodná ani námietka, že v danom prípade súd nemal aplikovať ustanovenie § 39 OZ.

Podaním z 21. októbra 2003 žalovaný doplnil podané odvolanie. Podľa jeho názoru žalobca ako správca konkurznej podstaty nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby o vyslovenie neplatnosti zmlúv vzhľadom na ustanovenie § 15 zákona o konkurze a vyrovnaní, ktoré zakladá jeho legitimáciu na podanie odporovacej žaloby. Navyše, žalobca neprekázal ani naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súd v rozsudku nesprávne uviedol, že predmetom vkladu boli všetky nehnuteľnosti na LV č. 2702 k.ú. K. v hodnote 91 500 592 Sk, pretože Okresný úrad v K., odbor katastrálny, povolil vklad bez parc. č. 28451/321 a cena tejto

nehnutelnosti predstavuje podľa znaleckých posudkov 3 025 300 Sk. Vytýka tiež súdu, že sa nevysporiadal so skutočnosťou, že žalovaný s aktívami prevzal aj pasíva a uzavretím Zmluvy o prevzatí dlhu z 8. decembra 1996 a.s. B. prestal byť dlžníkom P. a.s., ale aj V. a.s. a daňového úradu. Preto vrátenie nehnuteľnosti do podstaty úpadcu bez prevzatia záväzkov by bolo v rozpore s dobrými mravmi a zásadami poctivého obchodného styku. Ak by sme pripustili, že pojem dobré mravy je právne relevantný aj pre obchodné záväzkové vzťahy, bolo povinnosťou súdu skúmať, či sa s nimi dostal do rozporu obsah a účel právne relevantného správania, pričom motív sám je bezvýznamný. Súd nesprávne a nedostatočne zistil hodnotu vkladných nehnuteľností a prevzatých záväzkov, čo spolu s nezohľadnením skutočností, že obmedzenie nakladať s nehnuteľnosťami znížilo ich hodnotu, viedlo k jeho nesprávnemu záveru, že B., a.s. získala značne nevýhodné postavenie. Uzavretím zmluvy pritom nebola poškodená ani a.s., B., ani jej veritelia, a nebola zmenšená ani jej konkurzná podstata. Napadnutý rozsudok preto navrhuje zmeniť tak, že žaloba sa zamietá a žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy konania.

Najvyšší súd SR, ktorý vo veci konal ako súd odvolací, pojednal vec podľa § 212 ods. 1 OSP v rozsahu napadnutom odvolaním a po prejednaní odvolania podľa § 214 ods. 1 OSP dospel k záveru, že odvolaniu nemožno vyhovieť.

Z odôvodnenia:

Predmetom odvolacieho konania je návrh žalobcu na určenie neplatnosti Zmluvy o vložení nepeňažného vkladu do žalovanej spoločnosti z 28. novembra 1996, ktorú uzavreli a.s., B. v K. ako vkladateľ a žalovaná spoločnosť. Súd prvého stupňa zistil úplne a presne skutkový stav veci a podľa názoru odvolacieho súdu z neho vyvodil aj správne závery. Súd prvého stupňa žalobe v tejto časti vyhovel s odôvodnením, že predmetná zmluva je absolútne neplatná v zmysle § 39 OZ, pretože sa prieči dobrým mravom. Na tomto závere nič nemenia námietky odvolateľa, ktoré odvolací súd nepovažuje za opodstatnené. Pokiaľ namietal nedostatok aktívnej legitímácie žalobcu s tým, že mal podať tzv. odporovaciu žalobu podľa § 15 zákona o konkurze a vyrovnaní, žiadať určenie právnej neúčinnosti právneho úkonu možno iba za predpokladu, že ide opravný úkon platný, čo práve v prejednávanej veci žalobca popieral. Aktívne legitimovaný na podanie určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) OSP je každý, kto preukáže svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Odvolací súd sa stotožnil s hodnotením tejto otázky súdom prvého stupňa, ktorý považoval naliehavý právny záujem za preukázaný tým, že na základe určenia neplatnosti zmluvy môže dôjsť k obnove vlastníckeho práva úpadcu k vloženým nehnuteľnostiam, čím by sa stali majetkom konkurznej podstaty. Rovnako neobstojí ani námietka, že súd nemal aplikovať ustanovenie občianskeho zákonníka, pretože aj pre obchodné záväzkové vzťahy platí všeobecná právna úprava právnych úkonov obsiahnutá v Občianskom zákonníku, pokiaľ Obchodný zákonník niektorú otázku neupravuje odchyľne. Z hľadiska posúdenia, či sa zmluva prieči dobrým mravom, nemá relevanciu skutočnosť, či sa podiel spoločnosti a.s. B. v žalovanej spoločnosti zhodnotil, preto nemožno považovať za dôvodnú námietku žalovaného, že v tomto smere nevykonal súd prvého stupňa žiadne dokazovanie. Ďalšie námietky sa týkali hodnoty vkladných nehnuteľností a výšky prevzatého dlhu v súvislosti s ocenením nepeňažného vkladu. Okolnosť, že pri

jednej nehnuteľnosti, ktorej hodnota bola ocenená sumou 3 025 300 Sk, nedošlo k povoleniu vkladu, nemá podľa názoru odvolacieho súdu vplyv na celkový záver o rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ sa na vklad spoločníka a.s., B. započítala iba suma 20 000 Sk. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, žalovaná spoločnosť v čase uzavretia zmluvy nevykonávala žiadnu výrobnú činnosť, jediným zdrojom jej príjmov bol prenájom nehnuteľností, takže prakticky celý jej obchodný majetok tvorili iba vložené nehnuteľnosti. Napriek tomu, a napriek ich oceneniu na základe znaleckých posudkov sumou 91 500 592 Sk, resp. po odpočítaní hodnoty nehnuteľností, ktorá sa nestala majetkom žalovanej spoločnosti, sumou 88 475 292 Sk a v zmluve uvedenej ich odhadenej ceny vo výške 84 448 452 Sk, resp. 81 423 152 Sk, na vklad sa započítalo iba 20 000 Sk, čo znamenalo popri vklade dovtedy jediného spoločníka Ing. Petra K. vo výške 100 000 Sk výrazne minoritné postavenie nového spoločníka so všetkými z toho vyplývajúcimi dôsledkami od možnosti ovplyvňovať činnosť spoločnosti až po výšku vyrovnacieho podielu. Súd prvého stupňa pri posúdení veci zohľadnil aj skutočnosť, že vkladané nehnuteľnosti boli zaťažené záložným právom zriadeným na zabezpečenie dlhu voči P. a.s., V. a.s. a Daňovému úradu K. v celkovej v zmluve uvedenej výške cca 58 mil. Sk, ako aj následné uzavretie Zmluvy o prevzatí dlhu z 8. decembra 1996, ktorou žalovaná spoločnosť so súhlasom veriteľa prevzala dlh a.s. B. voči P. a.s. v celkovej výške 56 070 842 Sk, ktorý sa zaviazala splatiť jednorazovo do 10 dní od povolenia vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností a ktorý nesplatila dodnes. S prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na nápadný nepomer medzi hodnotou vkladného majetku aj po zohľadnení jeho zaťaženia a sumou, ktorá sa započítala na vklad spoločníka pri uzatváraní Zmluvy o vložení nepeňažného vkladu a s tým súvisiace jeho postavenie v obchodnej spoločnosti, aj podľa názoru odvolacieho súdu išlo o právny úkon odporujúci všeobecne uznávaným zásadám mravného poriadku spoločnosti, čo malo za následok jeho absolútnu neplatnosť.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil podľa § 219 OSP ako vecne správny.

Poznámka:

Medzi základné povinnosti zakladateľov a spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným patrí ich obligatórna vkladová povinnosť. Vklad môže byť buď peňažný alebo nepeňažný, ktorý Obchodný zákonník charakterizuje ako peniazmi oceneľný majetok, ktorého hospodárska hodnota sa dá určiť. Súvisí to s obligatórnou náležitosťou spoločenskej zmluvy, ktorou je určenie peňažnej sumy, v akej sa nepeňažný vklad započítava na vklad spoločníka, ktorého minimálna hodnota je v ustanovení § 109 ods. 1 OBZ určená sumou 30 000 Sk (podľa právnej úpravy platnej do 31. januára 1998 to bola suma 20 000 Sk). Z hľadiska postavenia spoločníka v spoločnosti má pritom výška jeho vkladu podstatný význam, pretože výška vkladu podmieňuje počet jeho hlasov, ktorými disponuje na rokovaní valného zhromaždenia spoločnosti (ak spoločenská zmluva neobsahuje inú úpravu, platí, že na každých 1 000 Sk svojho vkladu má spoločník jeden hlas). Z uvedeného vychádzalo aj uverejnené rozhodnutie pri posudzovaní otázky, či ocenenie nepeňažného vkladu, resp. určenie sumy, ktorá sa započítala na vklad spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorá má dvoch spo-